

μόλις ἐξ μῆνας, ἢ ἡλικία ἢ ἄνευ ὀνείρων, ἢ ἐλπίδων ἄμοιρος ὧ, τότε μόνον αἰσθάνεται τις οἷαν ἐγκλείει ἄρρητον ἡδονὴν ἢ μετὰ τοῦ παρελθόντος ἀναστροφή, ἢ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ παρόντος ἀνέλιξις εὐτυχῶν ἡμερῶν, ὧν τὴν εὐφρόσυνον ἀνάμνησιν, ἄνευ τῆς γραφῆς, ἤθελε τέλεον περικαλύψει τοῦ χρόνου ἢ πυκνὴ ἀγλύς.

Ἑμμανουὴλ Σ. Λυκούδης

Ο ΝΕΟΣ ΚΑΔΜΟΣ ΕΝ ΤΗ ΕΔΕΜ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΟΥ ἀκριθῶς κεῖται ἡ πατρίς τῶν πρωτοπλάστων, ἡ Ἑδέμ, ἣν ἀπεσιώπησαν οἱ αἰῶνες καὶ κατέλιπον ἄοριστον οἱ ἥρωες τοῦ πνεύματος; Τοῦτο μένει μυστήριον ἐν τῷ μεγίστῳ τῶν αἰώνων βιβλίῳ! Ἄλλ' ὑπάρχει νέα Ἑδέμ ἐν Ἑλλάδι, εἰς τὴν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐπεδαψίλευσεν ἐπίσης ἄφθονα τὰ δῶρά του καὶ τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι μένουν πιστὰ ἀντίγραφα τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οὓς πρῶτους ἀπετύπωσεν ἡ ἐλεήμων χεὶρ τοῦ Δημιουργοῦ.

Βορείως τῆς πόλεως Δημητζίνης ἐπὶ τῶν ὑπωρείων ὄρους πορφυροχρόου, ὀρίζοντος πρὸς δυσμὰς τὸν ῥοῦν τοῦ Λουσίου, ὑψοῦνται ὑπερτεσσαράκοντα ὑπόφαιοι οἰκίσκοι ἀπρόσιτοι εἰς τοὺς πέριξ οἰκούντας. Τοῦτους περιζωνύουσι κυματοειδῆ ὄρη ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐλάτῃ ἀείποτε εὐβαλὴς, ὑψοὶ ὑπερῆφάνως τὸν κορμὸν αὐτῆς πρὸς τὸν οὐρανόν, ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφεὶ σκιάν ταύτης καθήμενος ὁ ἀμνήμων τῶν μεριμνῶν τοῦ βίου βοσκὸς παίζει ἐπιχαρίτως τὴν σύριγγα, παρέχει ζλοισθεῖ δι-αυγὲς ῥυάκιον, ἀλλαχοῦ ἔρπει δροσερὸν ὕδωρ πηγῆς ζωογόνου καὶ πανταχοῦ συμψιθυρίζουσιν αἱ ἐλάται μετὰ τοῦ πρίνου. Μένει δὲ πάντοτε ὁ οὐρανὸς γλαυκὸς καὶ ὁ κρυφὸς αἰθὴρ διαυγής, ἐν ᾧ τὸ πτηνὸν τοῦ δάσους, ἡ ἀηδὼν, κεκρυμμένη εἰς τὰ ἐμμανῆ φυλλώματα τῶν δένδρων ψάλλει περιπαθέστατον ᾄσμα, ὃ δὲ ἄετος τοῦ Διὸς πλανᾶται εἰς ὀμέτρητα ὕψη.

Ποῖοι εἶνε ἄρά γε οἱ ἐν τῷ θαυμαστῷ τούτῳ τοπεῖῳ ὑψούμενοι οἰκίσκοι; Εἶναι τάχῃ κατοικίαι ποιητῶν ἢ εἶνε ἐρημητήριον ψυχῶν, τὰς ὁποίας συμπάρεσυρε τὸ κύμα τῶν βασάνων ἢ ἐδηλητηρίασαν αἱ κοινω-νικαὶ πικρίαι; Ὁχι! Εἶναι χωρίον ἀπλοῦν καὶ ἀσήμαντον, εἶναι τὸ Ράδον. Τὸ χωρίον τοῦτο πάντῃ ἄγνωστον εἰς ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν, ἀπέκρυψαν σήμερον ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων τὰ ἀναπτυχθέντα κύκλω δόσῃ καὶ κατέστησεν ἀπρόσιτον ἡ παντελής ἑλλειψὶς συκοινω-νίας. Ἄν τελεία συκοινωνία ἐκμηδενίζη τὴν μεταξὺ πόλεων καὶ χωρίων

ἀπόστασιν καὶ εἰσκομίζει ἐν τοῖς χωρίοις τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι πολιτισμοῦ, ἡ παντελὴς ἑλλειψις ταύτης ἢ ἡ ἐκτέλεισις δι' ἀνωμαλωτάτων ὁδῶν καὶ ἀτραπῶν πολλαπλασιάζει τὴν ἀπόστασιν καὶ παρακωλύει σπουδαίως τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις βιούντων. Τοῦτου ἕνεκα ἡ δημιουργία τελείας συγχωικωνίας ἐθεωρήθη ὡς εἰς τῶν πρωτίστων ὄρων πρὸς ἀνάπτυξιν λαοῦ ἀπομεμονωμένου καὶ οἱ ὀρθοφρονούντες λαοὶ μετὰ θέρμης πρὸς τοῦτο εἰργάσθησαν. Ἀλλὰ τὸν Ραδαῖον ἡ ὁδὸς δὲν φέρει εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ δὲν γνωρίζει ἂν ὑπάρχῃ ἄλλος κόσμος ἐκτὸς τῶν δασωδῶν ὑψωμάτων τῆς πατρίδος του, αὐδὲ ἔχει κύκλον ἐννοιῶν εὐρύτερον τοῦ περιλαμβάνοντος τὴν ἐννοιαν τῆς οἰκίας, τοῦ ὄνου, τοῦ κυνός, τοῦ προβάτου, τοῦ βοός. Ὁ δῆμος εἶναι ὁ πολιτικὸς κόσμος αὐτοῦ, ἡ δὲ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τυραννικὴ ἐργασία δὲν παρέχει αὐτῷ ἐπαρκῆ τὰ πρὸς τὸ ζῆν μέσα. Καταλείπει τὴν πρῶιαν τὴν οἰκίαν καὶ μεταβαίνει εἰς τὸν ἀγρὸν, ἐν ᾧ ὁ πρεσβύτερος υἱὸς ὁδηγεῖ τὸ ποίμνιον εἰς τὴν νομὴν, ἡ σύζυγος, ἡ πλήρης ὑγείας ἐκείνη χωρική, φέρουσα ἐν ἀγκάλῃ τὸ βρέφος ἀπέρχεται εἰς τὸ δάσος, ἵνα κόψῃ τοῦ χειμῶνος τὰ ξύλα καὶ ἡ κόρη, ἡ ὠραιότερα τῆς ὠραίας μητρός της μεταβαίνει εἰς τοὺς πλυνοὺς τοῦ χειμάρρου, ὡς ἄλλη Ναυσικᾶ, ἵνα πλύνῃ τὰ ἀσπρόρουχα. Μένει δ' ἐντελῶς ἔρημον ἀνθρώπων τὸ χωρίον τὴν ἡμέραν καὶ φρουρεῖται ἐκάστη οἰκία ὑπὸ τεραστίου κυνός, ἀληθοῦς Κερβέρου. Τοσοῦτοι δὲ κύνες ὑπάρχουσιν ἐν Ράδῳ, ὥστε ἀμφιβάλλω, ἂν Ραδαῖος τις θέλων νὰ παραστήσῃ πρὸς ἄστρον τὸ μέγεθος τῆς πατρίδος, ἀμφιβάλλω ἂν θὰ προετίμα ὡς ὁ χωρικός ἐκεῖνος τὸν ἀριθμὸν τῶν φούρνων τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κυνῶν, καίτοι οὐδεμίαν οἰκίαν στερεῖται φούρνου.

Εἶναι δὲ ὁ ὀρεσίθιος οὗτος χωρικός πάντοτε εὐθυμὸς καὶ πάντοτε εὐτυχής, εἴτε διασχίζει διὰ τοῦ ἀρότρου τὴν γῆν, εἴτε διὰ τοῦ παλέκεως τὴν ἐλάτην, εἴτε διὰ τῶν ἥλων τῆς σύριγγος τὸν ἀέρα. Καὶ εἶναι εὐτυχής διότι ἀγνοῶν τὴν πολιτικὴν, ἀγνοεῖ τὰς θέσεις καὶ δὲν αἰσθάνεται τὰ κύματα ἐκεῖνα τῶν συγχινήσεων, αἵτινες τόσον συχνὰ ἐπισκέπτονται τοὺς ἐν Ἑλλάδι ὑπαλλήλους. Ἀγνοεῖ τὸν καπνὸν καὶ τὸ οἰόπνευμα καὶ ἀντὶ οἴνου πίνει ἡδύτερον τὸ δροσερὸν τῆς πατρίδος του ὕδωρ. Ἀναπληροῖ τὸ πυρεῖον διὰ τῆς πλήξεως πυρολίθου μετὰ τεμαχίου χάλυθος καὶ φέγγει δι' αὐτὸν λαμπρότερον ὁ φλεγόμενος κορμὸς ἐλάτης τῆς λυχνίας πετρελαίου. Ἀλλως πολλάκις ἐλλείπει καὶ ὁ τοιοῦτος φωτισμός, διότι ἄμοιρος ἐσπερίδων κατακλίνεται ἐνωρίς τὴν ἐσπέραν ἐπὶ δασυμάλου τὸ πλεῖστον μηλωτῆς, ὡς τις ἦρας τῆς Ἰλιάδος, ἵνα ἐγερθῇ ἐνωρίτερον τὴν πρῶιαν καὶ δράμῃ ἐπὶ τὸ σύνθηρος ἔργον του. Τρέφεται δὲ δι' ἄρτου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γάλακτος καὶ δὲν γνωρίζει ἄλλην ἀσθένειαν πλὴν τῆς πείνης.

Καίτοι ὅμως ἐν τόσῳ ὀρενῇ καὶ οὕτως ἀπομεμονωμένῃ χώρᾳ ζῶντες οἱ Ραδαῖοι, δὲν εἶναι τραχεῖς καὶ ἀτίθαστοι ὡς οἱ ὀρεσίθιοι ἄνδρες. Ἐξ ἐναντίας εἶναι τόσον φιλήσυχοι καὶ τόσον ἀπλοῖ, ὥστε οἱ γείτονες δὲν ὤκνησαν νὰ κατηγορήσωσιν αὐτοὺς ὡς νωθροὺς τῷ πνεύματι καὶ νὰ ἀποδώσουν αὐτοῖς ὅλας τὰς πράξεις τὰς ἐνδεικνυσούσας μεγάλην ἐλαφρότητα πνεύματος. Καὶ δὲν δύναμαι ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενομένου, νὰ

μὴ ἀναφέρω τὸ ἐξῆς πλαστὸν μὲν, ἀλλὰ λίαν νόστιμον ἀνέκδοτον. Διηγούνται ὅτλ. ὅτι πάλαι ποτὲ Ραδαῖός τις ἔσφαξεν ἄμνον. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶδεν ὅτι ἐν τῷ λαιμῷ ὑπῆρχεν αἷμα πεπηγμένον. λαθῶν ταύτην ἔσπευσεν εἰς τὴν παραρρέοντα Λούσιον νὰ τὴν πλύνῃ. Ἀλλὰ καθ' ὃν χρόνον ἡσχολεῖτο εἰς τοῦτο, ἡ ὁρμὴ τοῦ ὕδατος ἀτήρ-
πασε τὴν κεφαλὴν ἐκ τῶν χειρῶν του καὶ τὴν παρέσυρε. Τότε ὁ ἀγαθὸς χωρικός ἔκοψε χόρτον καὶ σπεύσας κατόπιν τῆς σπενδούσης κεφαλῆς ἔκραζε ταύτην νὰ σταθῇ ἐπιδεικνύον τὸ χόρτον.

Ἐκ τῶν 150 περίπου ἀνθρώπων τῶν κατοικούντων ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ μόνος ὁ ἱερεὺς γινώσκει γράμματα. Καὶ ἦτο μέχρι χθὲς μυστήριον διὰ τοὺς Ραδαίους, πῶς ὁ μαυροφόρος οὗτος ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ ἠδύνατο παρατηρῶν τὰ ἐπὶ τῶν βιβλίων γράμματα νὰ συναρμολογῇ λέξεις. Ἀπέδιδον δὲ τὸ μυστήριον τοῦτο εἰς ἰδιαιτέραν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ὁ Δημιουργὸς ἐχάρισεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀντιπρόσωπόν του. Ἀπὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἔθνους μέχρις ἐσχάτων δὲν εἶχε πατήσῃ τὸ Ράδον πούς διδασκάλου. Ἐμενε παρθένον τὸ ἔδαφος τῆς νέας ταύτης Ἐδέμ, μολονότι οἱ Ραδαῖοι οὐδέποτε καθυστέρησαν τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων καὶ πληρόνουν ἴσως περισσότερα παντὸς ἄλλου Ἑλλήνος. Εὐτυχῶς ὅμως ἀπὸ ἐνὸς ἔτους ἐν τῷ χωρίῳ γραμματοδιδασκαλός, ἀνὴρ μισοπόλιος μὲ τὴν λευκὴν του φουστανέλλαν, ὅστις ἐκπληροῖ ἔργον νεοῦ Κάδμου μὲ ἐνθουσιασμόν Pestalozzi. Τοῦ γραμματοδιδασκάλου τούτου τὸ ὄνομα, ὅστις ὡς ἀστὴρ πρώτου μεγέθους λάμπει καὶ φωτίζει τὸ Ράδον, δὲν πρέπει νὰ ἀποκρύψω. Εἶναι ὁ Φωτεινὸς Φωτεινόπουλις, ἀνὴρ ὅλος φῶς!!

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Αὐγούστου 1887.

Χρ. Π. Οἰκονόμου

ἜΣ ΤΗΝ ΤΡΕΛΛΗ ΓΕΙΤΟΝΟΠΟΥΛΑ

ΩΣΑΝ καλὸς σου γείτονας σοῦ δίνω συμβουλὴ:
ἢ παραιτῆς τῆς τρέλλαις σου ποῦ μὲ τρελλαίνουν, ἢ
τρελλοκομεῖο ἔς τὴ στιγμὴ κάνω τὴν ἀγκαλιά μου
καὶ σὲ κλειδώνω μέσα ἐκεῖ τρελλὴ γειτόνισσά μου.